

HÍRADÓ MORZSA

A Dózsa György Általános Iskola diáklapja

Beköszöntő

Megjött a nyuszi mindenhova, a lányokat meglocsolták, hogy ne hervadjanak el, mindenki a tavaszi szünet alatt kipihente az év eleji fáradalmakat és végre megérkezett a jó idő... Vegyetek nagy erőt már nincs sok hátra a nyári szünetig, addig is itt egy kis olvasnivaló nektek...

Április az év negyedik,
Gergely-naptárban. A
kedveséről, Venusról

Április

30 napos hónapja a
hónapot Mars
nevezték el, Venust

ugyanis Aperirének is hívták. A név a latin *aperire*

szóól
származi
k,
melynek
jelentése
„megnyitn

i” – ez valószínűleg utalás az ekkor kinyíló természetre. Az Arvisurák szerint *Szelek hava*. A 18. századi nyelvújítók szerint az április: *nyilonos*. A népi kalendárium

Szent György havának nevezi.

Áprilisi jeles napok:

Április 12.

Gyula napja, az esztendő századik napja, ezért száznapnak is nevezik. A délvidéken féregűző nap, a nagytakarítás, mosás, tisztálkodás napja. Ilyenkor a teheneket, lovakat is leöntötték, lemosták vízzel.

100

Április 24.

Szent György napja, a katonák, fegyverkovácsok, volt. A legenda szerint kiszabadította fogságából a

Az ókori Rómában ezen a amely pásztorünnep volt. tavaszi legelőre hajtásának munkába a juhászok, élt, melyekkel ezen a napon egészségére igyekeztek állattartásból élő népek jelentőséget tulajdonítottak állatok megóvása a járványoktól, a rontó fontos volt az egyén és a szempontjából. Sok helyütt tűzre vetésével, füstöléssel állatokat a rontástól.

Az ország számos Györgykor is gyűjtöttek legények körbetáncoltak, átugrottak.

sárkányölője, aki a lovagok, vándorlegények védőszentje megölte a sárkányt és királylányt.

napon ünnepezték a Paliliát, Magyarországon az állatok napja, ekkor álltak újra kanászok. Számos hiedelem az állatok termékenységére, jótékonyan hatni. A döntően életében kiemelt ennek a napnak, hiszen az betegségektől, a szellemektől rendkívül közösség boldogulása varázserejű gyógynövények igyekeztek megóvni az

településén Szent tüzeket, amelyeket a

Április 25.

Márk napja, búzaszentelő nap. Márk evangélista ünnepe. Általában az ünnepet követő vasárnap mise után a hívek a templom körüli zászlós körmenetben vonultak fel, majd a mezőn a pap megszentelte a búzát. A megszentelt búzaszálát az imakönyvbe tették és rontásűzőnek hitték.

Áprilisi ünnepeink

Április 1.: Bolondok napja. Tréfacsinálás napja. Szent György havának első napja a bolondok, bolondozók és másokat bolonddá tevők ünnepe. Nem új divat az ugratás: régen is szokás volt a gyerekeket boltba küldeni szúnyogsírért, esernyőmagért, trombitahúrért vagy hegedűbillentyűért.

Ma pedig: van iskola, ahol a diákok tanárrá, a tanárok pedig diákká alakulnak; máshol elárasztják az utcákat a kifestett, rikító ruhába öltözött emberek.

Hogy ezen napból miként is lett a bolondok napja, igazából nem lehet tudni.

Bolondok

Napja

Mint azt Supka Géza *Kalandozás a kalendáriumban* és más érdekességek című könyvéből megtudhatjuk, sok találgatás van eredetéről, ám egyik sem meggyőző. E napnak világszerte sok elnevezése van. Angliában „All fools Day” (minden bolondok napja), Franciaországban „poison d'Avril” (Áprilisi hal), Olaszországban hasonlóan „il pesce d'aprile”, Németországban „Narrentag” a neve. Úgy, mint nálunk, a szláv területen is egészen az újabb időkig ismeretlen volt ez a szokás. Talán az óitáliai Saturnaliákból származott középkori bolondünnepre lehetne visszavezetni, amelyet a középkorban „festa stultorum” vagy „follorum” néven emlegettek.

Április 11.: Költészet napja. 1905. április 11-én született hazánk egyik- talán mondhatjuk- legnagyobb költője. József Attila születésnapjára emlékezve 1964 óta minden évben április 11-én ünneplik Magyarországon. Irodalmi előadástekkel, könyvbemutatókkal, költőtalálkozókkal, képzőművészeti kiállításokkal tisztelgünk a magyar líra előtt.

Április 22.: a Föld napja: 1970-ben indult az Egyesült Államokból. A mára világméretűvé bővült napon több százmillió ember mozdul meg: figyelemfelkeltő programokat rendeznek a tudatosabb környezetvédelem érdekében. Az ökológiai válság jeleit - a bioszféra pusztulását, az ipari szennyezést, az őserdők irtását, a sivatagok terjeszkedését, az üvegházhatást, az ózonlyukakat, a veszélyes hulladékokat, a savas esőt stb. - tapasztalva a közös felelősségre hívják fel a figyelmet. Magyarországon a Föld Napja Alapítvány kezdeményezésére 1990 óta fejezi ki a lakosság aggodalmát rendezvényeken, megmozdulásokon a környezet gyorsuló pusztítása miatt. Évről évre egyre többen vesznek részt szemégyűjtési akciókon: kitakarítják az erdőket, vízpartokat, a települések környékét, fát ültetnek, kerékpáros felvonulást tartanak.

VERSEK

József Attila

BALGA KÖLTŐ

Nem adatott meg mindenkinek
A balgaság, mely a füvekben ég,
Tudom én jól, tudom én.

Csak pazaroljam,
Csak tékozoljam
Szegénységem,
Alázatosságom,
A friss levegőt,
A rigókat,

A földek bőízű nedveit,
A futkározó mezei virágokat, melyek homlokukon
hordják álmaim

S huncutul dörgölőznek
A nyihogó kancák bokáihoz.

Lehetnék én a kőműves, aki
Mikor ölel,
Megroppantja az asszony derekát -
Házat, börtönt és templomot épít magasra,
De délben lehever a téglák mellé,
Megeszi a kenyeret, szalonnát, hagymát, nagyot
nyújtózkodik,
Szusszantva-kortyantva vizet iszik még
És máris alszik és mosolyog,

Mint a legbölcsebb halott fáraó.
Lehetnék én a könyvelő is,
Akinek vannak főnökei,
Vagy a szabó, kit nem irigyelnek,
Ha jól varr kabátot s rossz az asszonya -
Sokat dolgozik, de sztrájkol,
Ha kicsi a bér -
Lehetnék vándor hasbeszélő,
Hisz annyi sok madár zokog, csapkod, kacag benn
a szivemben,
És szónok is, szellemes, aranyszájú!
Aki fönn áll az emelvényen,
Kis pocakját megveregeti
S beszél a nép nagy nyomoráról,

Melyet csak ő tud eltiporni,
Francia szabású félcipőben -
S éljen! éljen - dübörög a nép,
Egymást tiporják, hogy jobban hallják -
Mintha nagy, sötét alagútban sok szép gyorsvonat
rohanna egymásba
S én szebben tudnék bolondítani!
Lehetnék paraszt, pap, remete, zsúrfiú, bankár és
király is!
Fogadjátok hát balgán, együgyüen
Balga, együgyü szivemet.

1925. ápr. vége

SZÜLETÉSNAPOMRA

Harminckét éves lettem én -
meglepetés e költemény
csecse
becse:

Intelme gyorsan, nyersen ért
a "Nincsen apám" versemért,
a hont
kivont

ajándék, mellyel meglepem
e kávéházi szegleten
magam
magam.

szablyával óvta ellenem.
Ideidézi szellemem
hevét
s nevét:

Harminckét évem elszelelt
s még havi kétszáz sose telt.
Az ám,
Hazám!

"Ön, amig szóból értek én,
nem lesz tanár e féltéken" -
gagyog
s ragyog.

Lehettem volna oktató,
nem ily töltőtoll koptató
szegény
legény.

Ha örül Horger Antal úr,
hogy költőnk nem nyelvtant tanul,
sekély
e kéj -

De nem lettem, mert Szegeden
eltanácsolt az egyetem
fura
ura.

Én egész népemet fogom
nem középiskolás fokon
taní-
tani!

1937. ápr. 11

ISKOLAI HÍREK

2013. április 11-én megünnepeltük iskolánkban a Költészet napját. Mint minden évben a diákönkormányzatosok József Attila házánál felállított emléktáblát koszorúzták meg, emlékezve a neves költőnkre, irodalmi tevékenységére, illetve a kiszombori éveire.

Köszönet az ünnepségben résztvevőknek: Horváth Enikőnek, Horváth Henriettának, és Veréb Csengének.

Tanulmányi és sport eredmények

Országos informatika versenyre jutottak tovább iskolánk tanulói: **Molnár Ágnes** a 19. hellyel zárta a megyei versenyt, **Németh Csaba** a 9. hely tulajdonosa lett. Ezzel a szép eredménnyel lehetőségük adódik a 2013. 04. 19-én megrendezendő országos informatikai Versenyen a szegedi Gábor Dénes Szakközépiskolában megmérettetni újból magukat.

Gratulálunk az eddig elért eredményükért!

2013.04.16-án megrendezésre került az Országos Katasztrófavédelem szervezésében a megyei katasztrófavédelmi verseny. Iskolánk a 3. helyezést érte el ezen a nívós versenyen.

A megmérettetés tagjai:

Veréb Csenge 8.a

Bíró Sámuel 8.a

Horváth Petra 8.b

Szabó József 8.b

Országos jazz-balet versenyen **Baranyi Luca** 3. helyezést ért el.

Gratulálunk, és köszönjük, hogy öregbítették iskolánk hírnevét!

Foci diákolimpiai bajnokságot játszottak fiaink április 4-én. II. korcsoportban továbbjutottak a megyei bajnokságra a következő tanulók: Baranyi Tamás, Bernáth Richárd, Kolompár Richárd, Bernáth Csaba, Szabó Béla, Cseh Dániel, Németh Csaba.

Gratulálunk Srácok

Viccek

A tanító néni kérdezi Pistikétől:

- Ha van 150 forintod és kérsz apukádtól még 200 forintot, akkor mennyi pénzed lesz?
- 150 forintom.
- Kisfiam, te nem ismered az összeadást.
- A tanító néni meg nem ismeri az apámat.
- Gyerekek, ki tudja, mire való a fülünk? - kérdezi az elsősöktől a tanító néni.
- Hogy lássunk. - feleli Móricka.
- Biztos vagy benne?
- Igen, ha nem lenne fülünk, a szemünkre csúszna a sapka

Tábla:

"Autósok, figyelem! Itt gyerekek bókászna. Ne gázolják el őket!"

Alatta gyerekes ákombákkal még egy sor:
"Várják meg, míg a tanárok jönnek!"

- Hogy tetszik az iskola, Géza?

- Igazságtalan az egész! - válaszolja a gyerek -
Mi oldjuk meg a feladatokat és a tanár kap érte fizetést!

Aranykőpészek

Ady Endre szülei: Góg és Magóg.

Caesar utolsó szavai ezek voltak: "Te is fiam,
Brumi!"

Juhász Gyula egyik legszebb szerelmes verse az
Anna ökör.

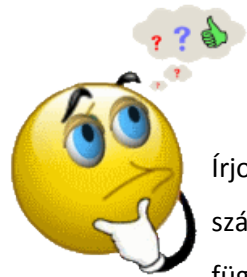
A világ legnagyobb sodrású folyója az Anakonda,
melynek őserdeiben rengeteg amazonas él.

A tengerszint emelkedését dagálynak, a süllyedését
apámnak nevezzük.

A medvéknek több fajtája van: barnamedve, fekete
medve, jegesmedve és Micimackó.

Ha egy rövid és egy hosszú egyenes szakasz 27
fokos szögben találkozik a számtanfűzetemben,
nem új házi feladatot kaptál, hanem egyest.

- Elég lesz, tanár úr?
- Nekem elég, magának elégtelen.
- Mátyás jól ismerte a népet, mert két lábon járt.
- Ferenc Józsefet az anyja erőszakolta fel a trónra.
- Deák a haza bölcsője volt.
- 1944. október 15-én Nyilasi vette át a hatalmat.

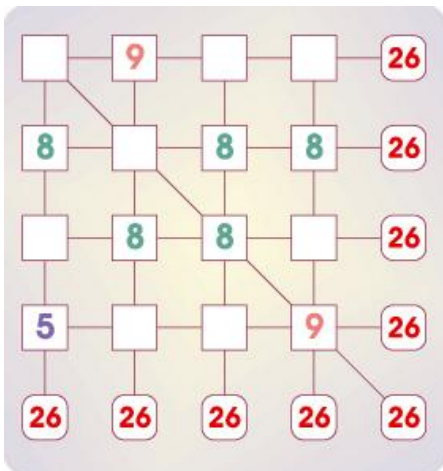

Rejtvény

Írjon az üres négyzetekbe 1-től 9-ig terjedő
számokat úgy, hogy vízszintesen,
függőlegesen és átlósan a számok összege
mindig 26 legyen.

Kérdésünk:

hányszor fog
szerepelni az ötös
szám?

TERMÉ- SZETBEN ÉLŐ ÁLLAT FEK- HELYE	SZOKAT- LAN	AZ USA EGYIK TAGÁL- LAMA	AZ IGAZSÁG ISTEN- NŐJE	HATÁ- ROZOTT NÉVELŐ	A FÖLD IRÁNYÁ- BA	ARRA A HELYRE HELYEZŐ	FÉLRE- TESZ
PIROSKA, BECÉZVE							
				FÉRFI- NÉV A MÁJ TERMELI			
OLIMPIAI BAJNOK BIRKÓZÓ (ANDRÁS)					EZÜST KECSEG- TET		
A BEKÜL- DENDŐ FŐSOR							
SZOBA- BELSŐ!			HEVESI VÁROS VAGY ANGOLUL				
SZLOVÁK HELYES- LÉS				ÉVA, BE- CÉZVE TONNA			
FRANCIA LJKÖR (KIEJTVE)							

1.Pitbull feat. Christina Aguilera: Feel
this Moment

2.Calvin Harris ft. Ne-Yo: Let's go

3.Asaf Avidan: One day

4.Kelemen Kabátban: Nyári dallam

5.Will I.A.M. feat Britney Spears:

Slágerlista

Scream & Shout

6.Psy: Gentleman

7.Dupstep: Another day

8.Lykke Li: I follow rivers

9.Nabiha: Never played the bass

10.Rihanna: Diamonds

Tanárinterjú

Az újságírók keresztüzében: Szigeti Tímea

1. Mikor kezdte a tanári pályafutását?

- Főiskola elvégzése után 1 évvel 2000-ben. Nehéz volt annak idején is állást találni, de voltam olyan szerencsés, hogy egy baráti információ révén jelentkeztem az

Újszentiványi Általános Iskolába, ahová azonnal fel is vettek. Viszonylag kis iskola volt, nagyon szerettem, de sajnos, mikor elmentem Gyes-re, bezárták... De, ha nem ez történik, nem lehetnék veletek...

2. Miért pont ezt a szakmát választotta?

- Mert szeretem a gyerekeket. Szeretem tanítani őket, és nevelni. Úgy érzem, én erre születtem. Szeretek szeretni, és szeretem, ha szeretnek.

3. Mi a véleménye a mai gyerekekről?

- Sajnos túl elevenek, és szabad szelleműek a régebbi gyerekekhez képest. Én nem emlékszem, hogy mi gyerekkorunkban ilyen bátrak és türelmetlenek lettünk volna a tanárainkkal, a felnőttekkel szemben.

4. Mit szeret csinálni szabadidejében?

- Kötni, kreatívkodni, és a gyerekeimmel játszani.

5. Van házi állata?

- Igen, van. Scooby a neve. Nagyon szereti az egész család. Tudjátok: nagy kutya, nagy kár,

kis kutya, kis kár.pl.: a kertekben. Mindig nagytestű kutyáink voltak, de képtelenség az udvart rendben tartani mellettük.

5. Melyik tantárgyat szereti jobban oktatni? A tesit vagy a földrajzot? És miért?

- Mindkettőt szeretem tanítani. Földrajz órán okosabbak lesztek. Jó, ha tisztában vagytok azzal, hogy mi vesz körül benneteket. Tesi órán pedig ügyesek és erősek lesztek. Fejlődik az órán a csapatszellem, ami szerintem nélkülözhetetlen a jó élethez. Hacsak nem akarod „magányos farkasként” leélni az életed.

7. Mióta sportol?

- Most épp nem sportolok rendszeresen. Olyan ritkán van szabadidőm, hogyha mégis akad, akkor inkább a munkámnak, és az anyasággal járó örömöknek szentelem.

8. Hány éves?

- Nem árulom el. Találd ki.

9. Vannak gyerekei? És ha vannak, hány évesek?

- Van egy 7 éves kislányom, Jázminnak hívják, most első osztályos Makón a Bartók Béla Általános Iskolában. Zongorázni tanul, rajzolgat, énekelget, aerobic-ozgat. Tanulni nem mindig szeret, de majd megszereti! Zsoltika, a fiam, ő 5 éves lesz május 1-jén. Duplán ünnepelünk. Ő is ügyes, okos, aranyos, szép, de egy kicsit hisztis.

Könyvajánló

Vagy mégis? Hogyan lehet ebben biztos az ember? Valójában ő csak egy szerelmes levelet szeretne kapni, olyat, mint a barátnője, Anna. De mivel senki nem ír neki titkos üzenetet, kénytelen cselhez folyamodni...

A magukkal és környezetükkel folyamatos konfliktusban élő kamaszlányoknak próbálunk segíteni ebben a nehéz, átmeneti időszakban.

Az alapelv a régi:

A Barátnőm, Bori - sorozat legújabb, kisiskolásoknak szóló kötetében ezúttal minden a szerelem körül forog. Teljesen felbolydult az osztály: kitört a szerelem-láz! Egyedül Bori nem szerelmes.

- Megszerettetni a tinilányokat saját magukkal, hogy másokat is szeressenek, és mások is szerethessék őket.
- Tanácsokat adni, hogyan szervezzenek születésnap bulit, hogyan lehetnek figyelmes házigazdák, s utána hogyan tegyék újra lakhatóvá a lakást.
- Megismertetni a kamaszokat a kulturált viselkedés szabályaival otthon és társaságban.
- Felhívni a figyelmet korunk egyre terjedő veszélyforrásaira.
- Rámutatni, hogy a szobanövények és háziállatok gondozása is hozzátartozik egy felelős nagylány tevékenységeihez.
- Nyomatékosítani, hogy a takarékoskodást, a zsebpénzzel való okos gazdálkodást, a környezettudatos viselkedést nem lehet elég korán elkezdni.
- Néhány alapvető ismeretet rögzíteni a házi betegápolással kapcsolatban.
- A főzés és a sütés alapjainak ismertetésével kedvet csinálni ahhoz, hogy a számítógép mellett a konyhára is szánjanak egy kis időt.
- Számos ötlettel megmutatni, hogy egy kis ügyességgel olcsón is lehet látványos ajándékot készíteni.

Elérhetőségük:

www.egigerokonyvek.hu
(könyvvásárlásnál ne felejtsetek el bejelölni iskoládat!)

József Attiláról szólva nem elég azt mondani, hogy ellentmondásokban bővelkedő életútja volt, mert az volt szinte nemzedéke valamennyi jelentősebb tagjának is - ezt mérte rájuk a sors: a nagy világegést követő kiútkeresés összes kényszerességével és bizonytalanságával. A korán árvaságra jutó József Attila azonban mintha a többiekénél is sebezhetőbb és kiszolgáltatottabb lett volna. A fő esztétikai művében „világhiány”-nak nevezett állapot számára személyes élmény volt és maradt. Hiába próbált közösséghez tartozni vagy a szerelemben megkapaszkodni. „Légy, ami lennél: férfi” - írta, teljesíthetetlen feladatként élve meg a

felnőtté válást. Attól, hogy Horger Antal nyelvész professzor a szegedi egyetemről eltanácsolta, máshol - egy másik egyetemen - nemcsak folytathatta, de be is fejezhette volna tanulmányait. Ő azonban ragaszkodott a kiűzetés parancsához: kiválasztottsága zálogának tekintette.

Életrajz

Gyermek- és ifjúkora

1905. április 11-én született Budapesten, a Ferencvárosban, a Gát utca 3-as számú házban. Apja, József Áron, szappanfőző munkás; édesanyja, leánykori nevén Pócze Borbála, szabadszállási parasztlány. A családfő 1908. július 1-én eltűnt; családja úgy tudta, hogy kivándorolt Amerikába, valójában Romániába ment. A három gyermekével magára hagyott asszony napszámos munkát vállalt, úri házakhoz járt mosni, vasalni, takarítani, mégsem tudta gyermekeit eltartani. Az albérleti díjakat sem bírta kifizetni, állandó költözködések kényszerültek. 1910 tavaszán Etus és Attila az Országos Gyermekvédő Liga jóvoltából Öcsödre Gombai Ferenc parasztgazda házához került. Az ellátás fejében a házi munkában segédkeztek.

József Attila az öcsödi iskolában kezdte meg 1912-es tanévben. 1912 hazatért. Anyjukat munka s félretett kis pénze hamar külváros nyomorgó kisiskolás Attila kenyérkereset szabályos és szabálytalan eszközeivel.

református elemi tanulmányait, az 1911-júniusában a két testvér közben súlyos baleset érte, elfogyott. A család a szegényeinek életét élte. A próbálkozott a

Jolán, a legidősebb testvér elvégezte a polgári iskolát és a Börklinikán kapott állást. A két testvér 1914 első felében egy ízben összeveszett - Attila ekkor kísérelt meg először öngyilkosságot: lúgkövel akarta magát megmérgezni, de tévedésből keményítőt ivott. 1914 végén jelentkeztek a Mama betegségének első jelei; kiderült, hogy méhrákja van. Az 1916-1917-es tanévben Attila az Üllői úti polgári iskolába iratkozott be. 1918 júliusában Etel és Attila Makai Ödön segítségével, a Károly király gyermeknyaraltatási akció keretében Abbáziában üdült. A Tanácsköztársaság első napjaiban Makai - családja tiltakozása ellenére - feleségül vette Jolánt, lemondott állásáról a Magyar Banknál, és önálló ügyvédi praxisba fogott. 1919 nyarától a Mama már nem kelt föl az ágyból, ősszel fölvetették a Telep utcai szükségkórházba, itt töltötte utolsó napjait. József Attilát Szabadszálláson érte a hír, hogy édesanyja meghalt.

Az árván maradt testvérek a Makai házaspár Lovag utcai lakásába költöztek. Makai a rokonok megtevesztésére Etust szobalánnyként, Attilát annak testvéreként mutatta be. A cselédszobában laktak, és idegenek előtt sógorukat „doktorurazniuk” kellett, Jolánt pedig Lucie-nek szólítaniuk. 1920 júniusától nagykorúságáig Makai Ödön lett József Attila gyámja. 1920 nyarán hajósinas az Atlantica Tengerhajózási Rt. Vihar, Török és Tatár nevű vontatógőzösein. 1920 júliusában magánvizsgát tett a polgári iskola IV. osztályából. Gyámja beíratta a makói magyar királyi állami főgimnáziumba, itt indult költői pályája.

1922 decemberében megjelenik első önálló verseskötete, a *Szépség koldusa* (1922) is, egy szegedi nyomdász-kiadó vállalkozásában. A tizenhét éves diák nem akármilyen indulást tudhat magáénak: a *Szépség koldusához* Juhász Gyula írt előszót, az ifjú szerzőt „*Isten kegyelméből való költő*”-ként ajánlva az olvasók figyelmébe. A későbbi életút ismeretében szinte profetikusként tűnnek szavai: „*Emberék, magyarok, ime a költő, aki indul, magasba és mélybe: József Attila, szeressétek és fogjátok pártját neki!*”

A felkészülés éve

1923. január 10-én kilépett a gimnáziumból. Makai Ödön, amikor erről a lépésről tudomást szerzett, beszüntette anyagi támogatását, hogy gyámfiát „jobb útra” térítse.

Espersit Jánosnál kap lakást, olykor más barátainál húzódik meg. Kizárólag a költészetnek akar élni. Gyakrabban utazik Szegedre. Költői pályájának legtermékenyebb éve ezek: versei számát tekintve 1922 és 1925 között írta műveinek mintegy felét. Más költőkkel szemben, akik hosszabb-rövidebb tanulói után megtalálják saját hangjukat s elszakadnak a követett mintáktól, József Attila akkor sem hagy fel az utánzással és az imitációval, amikor pedig már kikísérletezte saját hangját.

Az életmű felől nézve ez a félévűtized: a felkészülés időszaka. A Kékmadár nevű folyóirat október 19-i számban látott napvilágot a *Lázadó Krisztus* című verse, amely ellen előbb a Kelet Népe intézett éles támadást, majd 1924 elején az ügyészség indított miatta istengyalázási pert. József Attilát előbb nyolc hónapi fogházra és 200.000 korona pénzbüntetésre ítélték, később a Tábla nyolcra egy hónapra csökkentette az elzárás idejét, végül a Kúria 1925. március 4-én fölmentette őt. Az ítélettel a sajtó sokat foglalkozott, a per nyomán vált neve szélesebb körben ismertté.

1924 májusában már újabb verseskötet kiadását tervezi, még hozzá *Lázadó Krisztus* címmel. Bekapcsolódik a főváros irodalmi életébe. Könyvügynökként dolgozik, majd néhány hónapig a Mauthner-féle magánbankház tisztviselője. A család és a barátok szavára hallgatva beiratkozik a szegedi egyetemre: 1924. szeptember 13-tól a Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem magyar-francia-filozófia szakos hallgatója. Sokat nélkülözik, sokszor ismerősei látják el élelemmel. Októberben *A villámok szeretője* címmel tervezi második verseskötete kiadását, ami utóbb *Nem én kiáltok*-ra változik, s már karácsony után megjelenik.

1925. március 25-én a Szeged című lapban megjelent a *Tiszta szívvel* című költeménye, ami újabb fordulathoz vezetett a költő életében. Egy másik lap, a Szegedi Új Nemzedék azonnal nekiment a Szegednek, s föltehetően innen szerzett a versről tudomást Horger Antal nyelvész professzor, egyszersmind az egyetem dékánja, akit oly mértékben fölháborított a „*Nincsen apám, se anyám, / se istenem, se hazám*” nihilistának vélt gesztusa, hogy szükségét érezte a költőt március 30-án magához rendelni és két tanú jelenlétében „eltanácsolni” az egyetemről. Horger fenyegetését József Attila nemcsak életre szóló sérelemként élte meg (amiért 1937-ben írt *Születésnapomra* című, játékos-hetyke versében vett elégtételt), hanem olyan, a hivatal súlyát maga mögött tudó tiltásként is, ami örökre elzárja előle a pedagógusi pályát Magyarországon.

Májusban befejezte ugyan a második szemesztert, de otthagyta a szegedi egyetemet. Pesten tagja lett a Vági-féle Magyarországi Szocialista Munkáspártnak. A Makai családban elmérgesedő állapotok elől albérletbe menekült.

Október első napjaiban Bécsbe utazott. A Collegium Hungaricum igazgatója, Lábán Antal vette pártfogásába, tanítványokhoz juttatta. Beiratkozott a bécsi egyetemre. Nagy érdeklődéssel olvasta a marxizmus klasszikusait és az anarchistákat; gyakran kereste fel a magyarok látogatta kávéházakat, személyes ismeretséget kötött Kassák Lajossal és Németh Andorral, 1926 elején pedig a különféle politikai irányzatokhoz tartozó emigránsokkal: a kommunista Landler Jenővel, Lukács Györggyel és Balázs Bélával, a liberális Lesznai Annával, Hatvany Lajossal és Ignóusszal.

1926 nyarán Németh Andor társaságában tért haza Magyarországra. Ekkor került közelebbi kapcsolatba Nagy Lajossal is. Szeptemberben Bécs érintésével Párizsba utazott, itt érte a hír, hogy közben a Nyugat 1926. szeptember 15-i számában megjelent Ignotus *Vers és verselés* című cikke, ahol újraközölte és méltatta a *Tiszta szívvel* című költeményt. Utóbb Hatvany Lajos is úgy nyilatkozott e versről, hogy ebből „fogják megismerni a kései korok, hogy mi történt az összeomlás utáni szerencsétlen nemzedékkel”.

Párizsi tartózkodása idején is folytatta a Bécsben megszokott bohém, nélkülözésekkel teli életmódját. Nagy lendülettel tanult franciául, november 12-én iktatták be a Sorbonne egyetemi polgárai közé. Ekkor már az anarchista mozgalommal rokonszenvezett: tagja lett az Union Anarchiste-Communiste-nak. 1927 elején kapcsolatba került a Francia Kommunista Párt magyar szekciójával. Elmélyülten tanulmányozta François Villon költészetét. Március 12-én szerepelt a frissen alapított *Esprit Nouveau* nevű folyóirat estjén. Június végén közel két hónapot töltött a francia Riviérán, Cagnes sur mer-ben, egy Nizza közelében fekvő faluban. 1927 augusztusában nagy tervekkel tért haza Magyarországra. Beiratkozott a budapesti egyetem bölcsészkarára (itt is két szemesztert járt végig) és *Nincsen apám se anyám* címmel készült kiadni harmadik verseskötvét.

A Vágó Márta-szerelem

József Attila 1927 őszén került közelebbi ismeretségbe nemzedéktársaival, ekkor lett barátja Illyés Gyula is. 1928 elején mutatták be őt Vágó Mártának, a kiváló közgazdász Vágó József lányának, s nagy szerelem szövődött közöttük. Márta révén szorosabb kapcsolatba került a polgári radikális, illetve liberális körökkel: Vámbéry Rusztemmel és másokkal. Egyáltalán nem túlzás e szerelem egyik motivációját a költő szellemi nevelődésében látni. Márta, aki az előző évben a heidelbergi egyetemen Karl Jasperst, az egzisztencialista filozófia egyik vezéralakját hallgatta, igen nagy hatással volt József Attilára: ő hívta fel a költő figyelmét a szociológia jelentőségére és Bergson intuicionista filozófiájára is. A Márta-szerelemnek s az abban lappangó szociális feszültségeknek egyik dokumentuma az 1928 nyarán írt *Klárások* című vers, e költői korszakának talán legtekélyesebb alkotása.

Már házasságukat tervezgették (a költőt be is ajánlotta Vágó József a barátai által alapított Magyar Külkereskedelmi Intézet Rt-hez francia levelezőnek), amikor szeptember elején Márta hosszabb időre Londonba utazott, részben hogy kitanulja a szociális gondozói szakmát, részben mert a lány szülei ily módon akarták próbára tenni a fiatalok szándékának komolyságát. 1929 végéig tartott intenzív levelezésük; szerelmüket végül nem a távolság győzte le, hanem hogy Márta belátta: József Attila alkalmatlan a folyamatos hivatali munkára, képtelen megfelelő körülményeket biztosítani a családi élet számára. A költő úgy próbálta kompenzálni szerelmi kudarcát, hogy a köztük lévő társadalmi különbséggel magyarázta: „Egy jómódú leányt szerettem, / osztálya elragadta tőlem” - írta *Végül* című verse átdolgozott változatában (1930). Az 1929 februárjában megjelent verseskötetét, a *Nincsen apám se anyámat* Vágó Józsefnek ajánlotta.

A közösségkeresés évei

A következő félévtized a költő közösségkereső próbálkozásainak időszaka. Tartozni akart valahová, akárcsak legtöbb nemzedéktársa, akinek gyermekévei a háború, a forradalmak és az ellenforradalom nagy történelmi ingamozgásai közepette teltek el, s a húszas évek derekán-végén kezdte írói pályáját. József Attila egyre jobban elmerül a különféle politikai csoportosulásokban, minden földi baj átfogó magyarázóelvének az osztályellentéteket téve meg s gyogyódnak ezek kiküszöbölését.

1928 őszén került kapcsolatba a Bartha Miklós Társasággal, mely a Szabó Dezső és Móricz Zsigmond nyomdokain haladó, paraszt-orientációjú fiatal értelmiségiek szervezete. 1929 februárjában már mint a Társaság tagja vett részt annak nagy visszhangot kiváltó Magyar Föld-estjén. Korábbi anarchista beállítottságán túllépve

most a falu-központú népi gondolat irányába tájékozódott; ebben a szellemben született az 1930 tavaszán Fábíán Dániellel közösen írt *Ki a faluba* című röpirata, melyben a népi írók mozgalmát előlegező programot vázoltak fel.

Ezzel párhuzamosan, 1929 végétől munkatársa Bajcsy-Zsilinszky lapjának, a nemzeti fajvédő Előőrnek. Nádass Józsefnek a *Nincsen apám se anyám* kötetéről adott kedvező bírálatát követően jó kapcsolata alakult ki a kolozsvári marxista folyóirat, a Korunk szerkesztőségével. 1930. szeptember 1-én Nagy Lajos és Agárdi Ferenc társaságában ő is ott van a nagy budapesti munkástüntetésen. 1930 őszén tagja lesz az illegális kommunista pártnak, s a proletárforradalom „nyelvére” írja át korábbi verseit.

A mozgalomban ismerkedik meg Szántó Judittal, akivel 1930 végén összeköti életét. Novemberben több társával együtt kilép a jobbra tolódó Bartha Miklós Társaságból. Hamarosan bekapcsolódik a névleg szociáldemokrata, valójában kommunistákkal szimpatizáló Jaurès-munkaközösségbe. 1931 márciusában jelenik meg a *Döntsé a tőkét, ne siránkozz* című verseskötete, melyet a hatóság elkoboz, s a *Szocialisták* című verse miatt osztály elleni izgatás vádjával eljárást indítanak (a költőt végül nyolc napi elzárásra ítélik, de a büntetést három évre felfüggesztik).

1932 februárjában ismét tagja lesz a most balra forduló Bartha Miklós Társaságnak. Április folyamán ő is bekapcsolódik a Halálbüntetés Ellenes Szövetség munkájába. Fölkérik egy kommunista orientációjú folyóirat indítására, júniusban meg is jelenik a Fejtő Ferencsel közösen szerkesztett Valóság első és egyetlen száma - a költő által írt *Egyéniség és valóság* című tanulmány közmegebotránkozást vált ki mozgalmi körökben. Részt vesz az illegális kommunista párt letartóztatott vezetőinek, Sallai Imrének és Fürst Sándornak statáriális bíróság elé állítása elleni tiltakozó akcióban, amiért újabb pert akasztanak nyakába és pénzbüntetésre ítélik. Októberben megjelenik a *Külvárosi éj* című kötet, melyet a kommunista befolyás alatt álló fórumokban élesen kritizálnak. Hasonló elutasításban részesítik az Új Harcos nevű folyóiratban közzétett hozzászólását az ott folyó „népfront-vitához”, melyben a szociáldemokratákkal való összefogást sürgeti. 1933 végén, 1934 elején a budapesti pártszervezet értesíti tagjait, hogy József Attila nem tagja a pártnak, a kapcsolatot meg kell szakítani vele.

József Attila életútja tehát különösen mozgalmas és rapszodikus: hirtelen fordulatok, kitérőmozgások és bezárulások sorozata, melyek nyugtalan hőst a megtapasztalás és a próbatétel szinte kényszeres szomja hajtja. Nem meglepő, hogy váratlan fordulataival még a hozzá közel állókat is zavarba hozta. De politikai vargabetűi együttvéve sem jártak olyan súlyos következményekkel, mint az, hogy Babits Mihályt megsértette. A Nyugat 1929. december 1-i számában Németh László tollából vállveregető kritika jelent meg a *Nincsen apám se anyám* című kötetéről, amiért a költő elsősorban Babitsot hibáztatta. Babits ellen hangolta az is, hogy szolidaritást vállalt korábbi pártfogójával, Ignotusszal. E sérelmeket kívánta József Attila viszonzni, amikor közzétette A Toll című lap 1930. január 10-i számában „*tárgyi kritikai tanulmány*”-át Babits Mihály új, *Az istenek halnak, az ember él* című verseskötetéről (ezt utóbb különlenyomatként is terjesztette).

A megbírált könyv nem a legsikerültebb műve szerzőjének, s a kritikai észrevételek nagyrészt meggyőzőek, de a bírálat durva hangneme, s főként hogy az idősebb pályatársat fölényes kioktatásban részesíti, méltán váltott ki az irodalmi életben általános megütközést. József Attila évekre elvágta magát a Nyugatban való megjelenés lehetőségétől s élete végéig a Baumgarten-díjtól.

József Attila és a kommunista párt

Külön fejezetet érdemel a költő és a kommunista párt kapcsolatának története, mert sokáig politikai érdekek fűződtek ahhoz, hogy homályban maradjon.

Valójában József Attila akkori útkeresését és az illegális kommunista párt akkori pozícióját figyelembe véve, elválásuk éppúgy szükségszerűnek mondható, mint egymásra találásuk. József Attilának pedig ki kellett próbálnia ezt a lehetőséget is.

Akár a többit is.

Még zavartalanul végzi pártmunkáját, amikor a moszkvai Sarló és Kalapács 1931. júniusi számában megjelenik a Moszkvai Proletárirók Szövetsége Magyar csoportjának megbízásából közzétett *Platformtervezet*, amely azt állítja róla, hogy „a fasizmus táborában keresi a kivezető utat”. Kétségtelen, hogy József Attilát igen érzékenyen érintette a megbélyegzés, választ is írt rá, amely kéziratban (és töredékben) maradt. De a Moszkvai Proletárirók Szövetsége Magyar csoportjának véleménye nem volt akkora súlyú, hogy a hazai kommunistáknak figyelembe kellett volna venniük. Nem az emigráció véleményén múltott a költő és a párt kapcsolata: a hazai kommunistákkal gyűlt meg a baja.

De nemcsak a párt szakított József Attilával, hanem a költő is a párttal, s erre a lépésre nem a sérelmei, hanem elvi megfontolásai késztették. Mindenekelőtt az, hogy a német kommunisták nem fogtak össze a szociáldemokratákkal a nácik ellen s így bűnrészessé váltak Hitler győzelmében - ez olyan politikai válságot tudatosított a költőben, ami nyílt vitába sodorta a párttal.

Tehát az engedetlen, „fegyelmezetlen” s ráadásul 1931 óta pszichoanalitikus kezelés alatt álló József Attila nem volt elfogadható a szüklátó körű, vakbuzgó, de egyszersmind az illegalitás nehéz körülményei között szigorú konspirációra kényszerülő mozgalom számára. A költő szemében viszont a kommunista párt elbukott a nagy történelmi próbatételen Németországban. Az eltávolodásnak megvolt az az esztétikai hozadéka is, hogy a túlságosan propagandaízű verseket a szocialista nézőpontot jóval áttételesebben, bonyolultabb struktúrában érvényesítő költemények váltják fel (*Külvárosi éj*, *Téli éjszaka*, 1932, *A város peremén*, *Elégia*, 1933).

Válságkezelése: pszichoanalitikus és más orientációk

Az illegális kommunista párthoz csatlakozásával csaknem egy időben került kapcsolatba József Attila a pszichoanalízissel is, ami hasonlóképp sorsdöntő, de az előzőnél is mélyebb és - mondhatni - végzetes hatással volt rá. Föltehetően 1929 végén vagy 1930 elején, egy véletlen találkozást követően, vált a Szegedről ismert Rapaport Sámuel doktor betegévé. Rapaporthoz, aki „a gyomor Freudjának” tartotta magát, mintegy két évig járt analízisbe.

Ettől az időtől kezdve rendszeresen olvassa a pszichoanalitikus irodalmat. A lélektant korábban lebecsülő József Attila most egyre inkább úgy látja: a társadalmi elnyomorodás és elidegenedés nemcsak megszüntetőjét, a forradalmár proletáriátust „termeli ki”, hanem tehetetlen áldozatát, a neurotikus embert is. Következésképp az egyéni lét problémáit (részben) társadalmi determinációból származtató freudi személyiségfelfogás valójában szövetségese a marxista társadalommagyarázatnak, a kettő együtt teljes.

A kommunista párttal való szakítás után a költő átmenetileg légüres térbe került. Az indulatok erejét jelzi, hogy - mint arra nemrég a József Attila-kutatás felfigyelt - a kommunista párttól nem azonnal vezetett az út a szociáldemokratákhoz: közbeékelődött egy súlytalan jobboldali epizód. Az 1933 végén, 1934 elején írt *Eszmélet* című nagy gondolati költeménye (pontosabban: versciklusa) mintegy összegezése a zsákutcák sorozataként megélt életútnak: olyan összetett módon fejezi ki a disszonáns világállapotot, amilyenre költészetében sem korábban, sem később nincs példa.

1933 nyarán magánélete is válságba jut. Június közepén részt vesz az Írók Gazdasági Egyesületének lillafüredi íróhetén, ahol megismerkedik Marton Márta művészettörténésszel, s a fiatalasszony szépsége szerelemre lobbantja - így születik meg az *Óda*, e korszakában ritka, nagy szerelmi költeménye. Szántó Judit féltékenységében öngyilkossági kísérletet követ el, amit a költő egy

barkochba-játék keretében vall meg barátainak. 1934 elején annyira megromlott a kapcsolata Judittal, hogy az év felét Hódmezővásárhelyen tölti.

Az analitikus kezelés abbahagyását József Attila egyre nehezebben viseli el. 1934 tavaszán hódmezővásárhelyi menedékéből Rapaport doktornak címzett levelek formájában pszichoanalitikus vallomást ír. Az öngyógyítás hatásosabb módjának bizonyul, hogy összeállítja és megszerkeszti verseinek válogatott gyűjteményét: a *Medvetánc* december elején kerül a boltokba. Igyekszik új szellemi közösségre találni: 1934 derekán közel kerül a Szocializmus című folyóirat értelmiségi köréhez, melynek vezetője a Szociáldemokrata Pártban is meghatározó szerepet játszó Mónus Illés. A lap novemberi számában jelenik meg *A szocializmus bölcselete* című írása, amely a folyóirat körére jellemző szellemiséget tükröz.

1935 elejétől Gyömrői Edithhez járt analízisre, aki éppúgy, mint a betegségének utolsó korszakában József Attilát kezelő Bak Róbert hasadásos elmezavart állapított meg. A pszichoanalitikus kezelés ugyan új dimenziókat nyitott meg kései költészete számára, de nem tudott segíteni rajta. Sőt az, hogy viszonzatlan szerelemre gyulladt analitikusa, Gyömrői Edit iránt, meggyorsította lelki szétesését (ennek költői dokumentumai a *Gyermekké tettél* - eredeti címe: *Egy pszichoanalitikus nőhöz* -, ... *aki szeretni gyáva vagy*, *Nagyon fáj* című versek, valamennyi 1936-os).

A Szép Szó szerkesztője

A sors még egy utolsó ajándékban részesítette: az Új Szellemi Front elleni fellépés összehozta Ignotus Pállal, akivel együtt megalapították a baloldali, de „felekezeten kívüli” *Szép Szó*t. 1936 februárjában jelent meg a *Szép Szó* első, márciusi száma. Nevét József Attilának köszönhette.

Az elkötelezetten antifasiszta, baloldali szellemű *Szép Szó* elszánt küzdelmet folytatott a népi írók és legfőbb fórumuk, a *Válasz* ellen. A nemzedéket megosztó ún. „népi-urbánus vita” a megkésett magyar fejlődés elkerülhetetlen modernizációjának mikéntjéről folyt. Később mindkét tábor osztozott abban a közös sorsban, hogy sem az országon belül, sem azon kívül nem akadt olyan számottevő erő, amelyet megnyerhettek volna céljaiknak. (Sőt éppen a fordítottja történt: őket hasonították magukhoz mások, amikor egyikük-másikuk csatlakozott a szélsőséges jobboldali vagy baloldali mozgalmakhoz.) József Attila ekkor már eltávolodott a szociáldemokratáktól is, s egy liberális színezetű, közelebbről meg nem határozott szocializmus platformján állt.

A *Szép Szó* szerkesztése igazi szívügye volt, s a folyóirat belső köre egyszerre volt számára baráti társaság, irodalmi műhely és eszmei közösség. Ignotus, Fejtő, s mellettük Németh Andor, Remenyik Zsigmond és a többiek nemcsak vállalták őt, hanem zászlót is bontottak mellette; úgy tekintettek rá, mint a világháború utáni időszak legnagyobb költőjére. A *Szép Szó* 1936-os könyvnapj külön száma, a *Mai magyarok régi magyarokról* élén éppúgy az ő verse állt (*A Dunánál*), mint az egy évvel később kiadott, *Mi a magyar most?* című különszám élén (*Hazám*). 1935 őszén kerültek össze ismét Vágó Mártával (akinek lakásán tartotta a szerkesztőség megbeszéléseit).

Igaz, József Attila már nem érte be a lelkes baráti kör dicséretével, várta a szélesebb, meggyőzőbb visszhangot. Hiába várta. Vágó Márta és Cserépfalvi Imre emlékezéseiből ismeretes, hogy mennyire megviselte a költőt az 1936 decemberében megjelent verseskötete, a *Nagyon fáj* iránt mutatkozó érdektelenség. Hasonlóképp személyes kudarcént élte meg József Attila, amikor 1937. január 14-én, a *Szép Szó* által szervezett esten nem olvashatta fel Thomas Mannhoz írt üdvözlő ódáját a rendőrség betiltása miatt.

A folyóiratszerkesztés és a *Szép Szó* köre is olyan ajándék volt, amely túl későn érkezett: akkor, amikor már egyre kevésbé volt ura magának, s egyre embertelenebb erőfeszítést követelt tőle a szerkesztői és költői hivatás teljesítése. Belül-kívül reménytelen helyzetben, elhatalmasodó betegség és elhatalmasodó „szörny-államok” fenyegető szorításában. Kiegyensúlyozatlan lélekállapota, gyakori

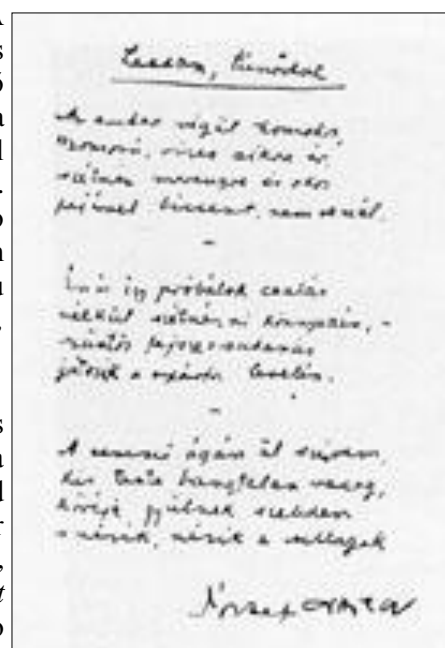
indulatkitörései miatt állandó aggodalomban éltek barátai; igen beszédes az az eset, melyet Vágó Márta említ, mikor a *Szép Szó* egyik szerkesztőségi üléséről számol be: „A legközelebbi pénteken nem jött el hozzám. A fiúk kétségbe voltak esve. Még az a gondolat is fölmerült, hogy hűtlen lesz, talán átmegy jobbra?!”

Félelmetes imitáló képessége volt. Nemcsak saját verseit írta át szívesen újra meg újra, hanem a kortársaiét is (Babitsot alighanem éppen azzal sértette meg legmélyebben, hogy a verseire „korrigált” változatokat ajánlott.) Lehet, hogy éppen ez az imitáló képesség vezetett betegségé végzetessé válásához is. Az újabb kutatások derítették ki, hogy föltehetően stilizálta Rapaport Samu újabb, második könyvét is (*Alvás, aluszékonyság, álmatlanság*, 1936), valamikor 1936 elején. Ebben bőven olvasható a freudi halálösztön tartós álmatlanságot okozó s végső soron öngyilkosságra készítő hatásáról, a halálról mint a tökéletes alvás szimbolikus megfelelőjéről. Feltűnő, hogy költészetében 1936-tól válik központi motívummá az álom és a halál (*Gyermekké tettél...*, *Magány, Ki-be ugrál, Kész a leltár* stb.). Föltételezhető, a nyelvileg és lelkileg „magáévá tett” könyv tünetleírásaival oly mértékben azonosult, hogy idővel tökéletesen produkálta e tüneteket.

1937. február 20-án ismerkedett meg utolsó szerelmével, Kozmutza Flórával, aki ifjú gyógypedagógusként a pszichológus Szondi Lipót mellett dolgozott. A beteljesületlen szerelem történetét híven rögzíti Flóra - a későbbi Illyés Gyuláné - József Attila utolsó hónapjairól írt könyve (1987). A költő ekkor már nem volt olyan egészségi állapotban, hogy képes lett volna kitaró udvarlásra. A februárban-márciusban írt Flóra-versekről joggal állapítja meg Beney Zsuzsa, hogy „legfőbb témájuk a halál elfogadása”. Az idealizált kedves bennük nem több, mint hívószó az alig remélt utolsó menedék jelölésére. A költő harcát lelke démonaival kegyetlen pontossággal jelzi megrendítő egysorosra 1937 elejéről, ez az iszonyú küzdelmet sugárzó, lelkéből kiszakadt fájdalmas kiáltás: „*Irgalom, édesanyám, mama, nézd, jaj kész ez a vers is!*”

Július második felében következett be az utolsó, tragikus idegösszeomlása. Három és fél hónapon át ápolják a Siesta Szanatóriumban. A *Szép Szó* csehszlovákiai előadó körútján már nem tud részt venni. Novemberben nővérei kíséretében Szárszóra utazik. Amikor meglátogatja Flóra, két búcsúversét ajándékozza neki (*Karóval jöttél...*, *Ime, hát megeltem hazámat...*). A *Karóval jöttél...* két sora - „*Magadat mindig kitakartad, / sebedet mindig elvakartad*” - az önsorsrontás találó látletele, s kulcs a költő magatartásához az utolsó hónapokban. December 2-án barátai keresik fel, Ignótus, Fejtő, Hatvány; köztük van az elmeorvos Bak Róbert is, aki a szanatóriumban kezelte. Mindent elkövetnek, hogy felvidítsák. A költő ismét szóvátessi előttük a *Nagyon fáj* kötet kudarcát. Másnap, 3-án este a balatonszárszói állomáson a mozgó vonat alá veti magát.

www.magyar-irodalom.elte.hu/sulinet

[II. János Pál - A fehér ruhás vándor \(12\)](#)

A produkció a lengyel dokumentumfilm-gyártás legjelentősebb alkotása, mely a huszadik század egyik legfontosabb személyiségének életútját mutatja be. A 2005 tavaszán elhunyt, majd hat évvel később boldoggá avatott II. János Pál azon köztiszteletnek örvendő történelmi személyiségek sorába tartozott, akik egész életüket mások megsegítésének szentelték. Az alkotók a teljességre törekedve járták végig a legfontosabb állomásokat: kezdve a korai lengyel évektől, amikor Karol

Wojtyla bíborosként egyre szélesebb körben vált ismertté, egészen halála percéig. A Michal Lorenc lenyűgöző zenéjével aláfestett képsorok jóvoltából számos helyszínt bejárva ismerhetjük meg a pápai látogatások mindmáig tartó hatását, de szemtanúi lehetünk az ellene elkövetett merényletkísérletnek is. Fontos egyházi és közéleti személyiségek, filmesek, újságírók és sokan mások nyilatkoznak II. János Pálról, köztük a Dalai Láma, Tibet lelki vezetője, Lech Walesa, a Lengyel Köztársaság volt elnöke és Plácido Domingo énekes. Segítségükkel közel kerülhetünk egy olyan nagyszerű egyéniséghez, aki üzenetével milliók életét változtatta meg, szavaival reményt adva még a legelkeseredettebbeknek is.

[A nyomorultak \(12\)](#)

A XIX. századi Franciaországban játszódó történet az összetört álmokról, a viszonzatlan szerelemről, a szenvedélyről, az áldozatról és a megváltásról szól - az emberi lélek túlélésének időtlen testamentuma. Jackman alakítja Jean Valjeant, az egykori elítéltet, akit évtizedeken át üldöz a könyörtelen Javert felügyelő (Crowe), miután megszegi a próbaidejét. Amikor Valjean vállalja, hogy

gondoskodik Fantine, a munkásnő leányáról, Cosette-ről, az életük örökre megváltozik.

Oscar-díj (2013) - Legjobb női mellékszereplő: [Anne Hathaway](#)

Oscar-díj (2013) - Legjobb smink és maszk

Oscar-díj (2013) - Legjobb hangkeverés

[Croodék](#)

Croodék igazi modern család. Abban az ősi, elfeledett korban élnek, amikor a természet még kísérletező szakaszában van: furcsa lények és növények veszi körül vagy próbálják megenni őket, és ők nem hagyják magukat. Sokáig nem dugják ki az orrukat a barlangjukból, de egy szerencsétlen baleset következtében kénytelenek előjönni, és attól kezdve számukra csupa kaland, meglepetés és váratlanul felbukkanó húsevő az élet. Azután találkoznak egy fiatalemberrel, aki született kísérletező. Ráadásul megtetszik neki a család kamaszlánya - és vele együtt szeretné felfedezni ezt a folyton fejlődő, ismeretlen, de nagyon érdekes világot.

A hónap képei

